

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Očistenie tlače.

Tlač, časopisectvo alebo novinárstvo má veľké, ba sväté úlohy a povolanie. Preto držíme vôbec slobodu tlače za ten najvznešenejší poklad verejný. Všetky úspechy politického života v dobách minulých stály v úzkom spojení so slobodou tlače. Preto milujeme túto slobodu a oduševňujeme sa za ňu priam tak, ako za každú inú slobodu. Čím viacej však milujeme tento verejný náš a veľký poklad, tým prísnejšie treba nám bdeť nad jeho nezkalnou čistotou.

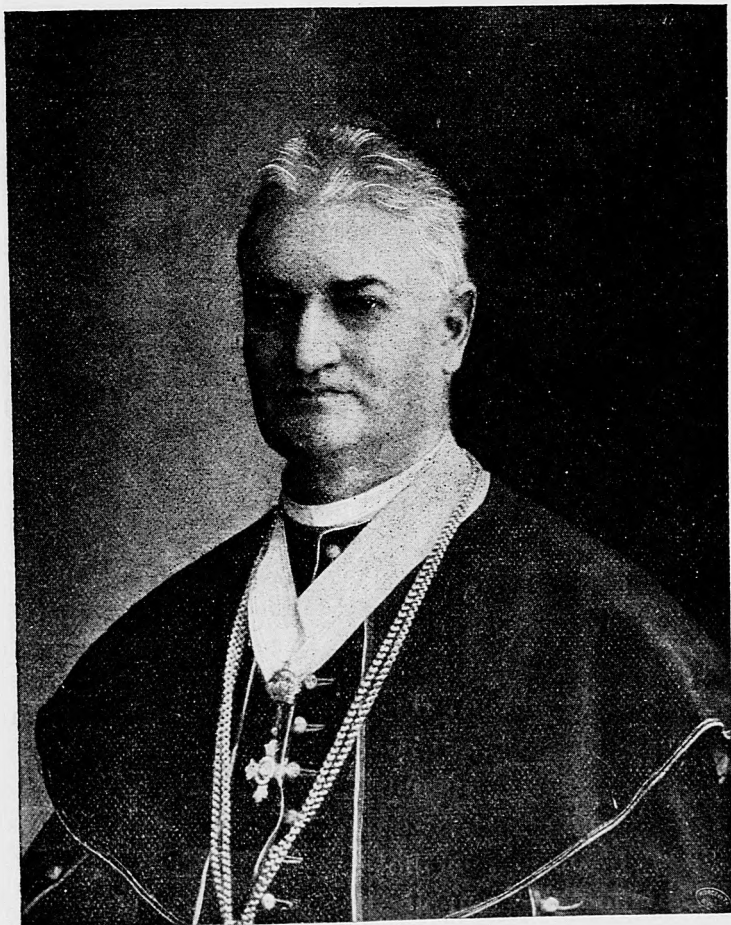
S lútosťou prinútení sme vyznať, že tento veľký poklad verejného života, že naša tlač, časopisectvo a novinárstvo naše v Uhorsku je zašpinené a poškvrnené. Nachodí sa ono zväčša v rukách nepovolanych. Toto je príčinou toho, že prichádza o celú počestnosť a cnotu. Kroz to, že terajšia tlač nevie si vážiť osobnú poctivosť druhých, že nešetří svätinu rodinnú, lež ju drží za tržisko, na ktorom bárs čo voľno je verejne vykladať, ako

podlý tovar, konečne kroz to, že obyčajnou zbraňou terajšej tlače s malými výnimkami je lož a podlá pomluva, priviedla sa sama o celú jej vážnosť, úctu a dôveru.

Príčinou toho, že tlač u nás až tak hlboko upadla, spatrujeme za jedno v tom, že ju opanovala nesvedomitosť a za druhé v samom zákone tlačovom.

Chceme-li sa presvedčiť o tom, nakoľko tlač našu opanovala nesvedomitosť, treba nám povážiť, že v čích rukách sa ona nachodí. Kto

píše, vydáva a rozširuje noviny v našom hlavnom meste a s malými výnimkami po celom Uhorsku? Nuž samí židia. Židovskému mladíkovi sa tiazí učiť, zunuje merať alebo vážiť v sklepe dajaký tovar, nemôže najst' druhého zamestnania, hybaj ku novinárom. Tam za niekoľko rokov behá ako tak rečený netopier za chýrami a keď ich nenajde, robí si ich sám a o niekoľko rokov je pán redaktor. V hlavnom meste sú všetky redakcie, vynímajúc katolíckych, preplnené židovstvom, takými

Dr. Tibor Boromisza, nový satmársky biskup.

chasníkami, ktorí by vo svete ani ináč vyžiť nevedeli. I nemajú títo ľudia inej vedeckej zásoby ako čo vedľa trochu písať. Majú však pri tom tým väčšiu zásobu odvážlivosti a nestydatosti. Následkom odvážlivosti píšu o všetkom na svete. Píšu o Bohu, o veciach cirkevných, pravda len samé bláznivstvá, v politickom živote oni robia verejnú mienku a v neobmedzenej nestydatosti žiadajú od obecnstva, aby všetko za svätú pravdu držalo, čo oni načarbú.

Že v takýchto rukách nachodiaca sa tlač upadnúť musí, je vec prirodzená. Ku úpadku jej prispieva však aj to, že novinárom jej židovským všetko je na predaj. S poctivosťou privátnych osôb handlujú ako s bár akým tovarom. Kto viac dáva, ten býva do tretieho neba oslavovaný. Kto nič nedáva, toho uponižujú falošnými chýrami do čierneho blata, kým nevyprešujú z neho to a tolko, čo chcú mať.

Ku poklesku zožidovčeného novinárstva nášho niemálo prispieva to, že jedinou zbraňou tých ľudí, čo ho píšu, je nesvedomitosť, nestydatá lož a podlá pomluva. Oni môžu byť ináč toho najrozličnejšieho zmýšľania, v jednom sú vždy sjednotení a spojení a to je pekelná nenávisť oproti kresťanstvu. Deň po deň uverejňujú židovské a židovsko-socialdemokratické noviny tie najnemožnejšie a najhroznejšie chýry o katolíckych biskupoch, farároch, vôbec kňazoch, mníchoch a mníškach. Chýry tieto dokážu sa vždy verejne, ako zlomyselné vymysleniny, ako pluhavá pomluva, židovské noviny však zriedka čo odvolajú, čo raz napíšu, tolko počestnosti oni nemajú. Cieľ svoj dosiahnu, biskup, farár, kňaz, mních alebo mníška sú potupení a pohanení, o dobré meno privedení pred celým svetom a s nimi potupené a uponižené je celé kresťanstvo. Židovským novinám ale krem kšeftu len o toto a len o toto ide.

Na záhubu tlače je, že majitelia a vydavatelia jej — vynímajúc časopisov katolíckych a niekoľko málo iných kresťanských vierovyznaní — sú sami židia. Veď ale títo nepíšu noviny. Oni sú už operení a tiazí sa im robiť. Tí však, čo tie noviny píšu, musia ich tak a v takom duchu písať, ako to vydavateľ a majiteľ káže. No, že takýto židovský majiteľ voľačo dobrého a kresťanstvu prajného písať ľuďom svojim nerozkáže, o tom každý môže byť presvedčený.

Najväčšie kšefty ale robia židovskí vydavatelia novín s jejich ohlasmí, alebo ako to hovoria inserátmi. Tieto ohlasy sú v mnohom ohlade tie najhroznejšie nemravnosti. Odporúčajú sa v nich mnohokrát tie najhroznejšie nestydatosti, k tomu zlý, falošný tovar. Majitelia novín židovských z toho hrúzu peňazí habú. Oni dosiahnu jejich cieľ, prídu ľahko k peňazom, kresťanské obecnstvo mravne zhubia a hmotne oškodia.

Pri takýchto okolnostiach tlač musí u nás prísť o celú jej vážnosť a dôveru. K polutovaniu je, že cestu zožidovčenej tlače od jedného času nasledujú aj časopisy, čo o sebe radi hovoria, že sú rázu a ducha kresťanského. V týchto tiež vidieť takmer v každom čísle nápady na kresťanstvo. Najohavnejšími vecami o osobnostiach cirkevných naplnené sú celé čísla. Utrhania na kňazskej cti počnúc od knieža-primasa, do posledného kaplána dedinského je v tých novinách na dennom poriadku. Každý nahliadne, že to nenie po kresťansky a je tiež iba znakom hlbokého poklesku tlače.

Tlač našej krajiny treba teda očistiť z tej špiny, ako ju zhubilo židovstvo, liberáli a jejich privrženci. Potrebná je reforma tlače v duchu kresťanskom. Túto previesť povolané je zákonodarstvo a kresťanská ľudová strana s celou silou podporovať ho bude v tomto ku blahu pospolitého ľudu.

Poplach bez základu.

Minister vnútorných záležitostí obrátil sa v súkromnom liste na főišpánov, v ktorom ich upozornil, že by veľmi užitočné bolo, keby vo svojich stoliciach cieľom pozdvihnutia chudobných ľudí v zákonných medziach rovnosti práv, zaoberali sa so záležitosťami spolkov. Niektorí z hlavných županov vyzvali na to obežníkom právomocnosti stoličné, aby — nakoľko to od nich závisí — podporovali snahy cieľom zakladania spolkov úverkových, potravných, plodiny odpredávajúcich atď.

Povstal na toto poplach v kupeckých kruhoch, ako keby svet išiel zahnúť. Komora obchodu a priemyslu v Budapešti držala teraz hlučné zasadnutie, z ktorého poslali dlhé memorandum na ministra obchodu a vyzývajú ho, aby v «záujme kupcov» zastavil hneď každú podporu, akú tie spolky od štátu požívajú. Nuž tá slovná komora obchodu a priemyslu bude zaiste veľmi dlho čakať, kým sa jejich žiadosti vyhovie. Ba k tomuto nenie ani príčiny. Tí naľakaní kupci práve týmto poplachom dokázali, že ku pozdvihnutiu chudoby posiaľ založené spolky, najmä potravné a úverkové veľmi blaho-

nosne účinkujú a zodpovedajú v každom ohľade cieľu svojmu.

My tu máme pred očima len naše kresťanské spolky. O týchto môžeme povedať s dobrým svedomím, že oni ako spolky neškodia kupectvu, ani ako kresťanské nie sú nepriateľské protiva ľuďom druhého náboženstva, pre všeobecnosť kresťanskú, zvlášte pre úbohý ľud sú nadmieru osožné.

Osožné sú ľudu kresťanskému úverkové spolky, bo jejich úlohou je zuboženému ľudu dávať počestné a preň bezpečné požičky a tým spôsobom vyslobodiť ho z rúk úžerníkov a z pazúrov väčších-menších peňažných ústavov, ktoré sú protiva ľudu mnohokrát horšie, nemilosrdnejšie a ukrutnejšie, ako ten najpodlejší úžerník. Úžerníctvom vyšly na mizinu u nás nielen celé dediny a obce, lež i celé stolice. Úlohou kresťanských spolkov úverkových je upadlý, zubožený ľud na nohy postaviť. Tá slovútna komora obchodu a priemyslu v Budapešti mala by sa tomuto tešiť, nie ale v dlhom memorandume na ministra od strachu hýkať.

O blahonosnom účinkovaní kresťanských spolkov potravných netreba nám mnoho hovoriť. Cieľom týchto spolkov je, aby ľud miesto zlého, zhubeného tovaru dostal dobrý tovar. Veď je to hrúza, čo sa ľudu zvlášte po dedinách dotýča potravných elánkov predáva. Zlý tovar, falošné miery a váhy, špinavá úžera bez konca alebo s veľmi smutným koncom, to je záhuba nášho ľudu. A že sa my kresťania za ľud náš zaujíname, že mu na pomoc pospiechame kresťanskými potravnými spolkami, to nám nikto za zle mať nemôže. Svoj ku svojmu, kresťania za kresťanov, to nech je našim heslom. Hovoria ale, že pre kresťanské potravné spolky na mizinu vyjdu «malí sklepníci», «malí kupci». Nuž nech sú títo «malí sklepníci», títo «malí kupci» poriadni, svedomití a mravní ľudia, nech nehubia jejich krám prílevkami, prídavkami, nech nefalšujú jejich miery a váhy, nech nezdieľajú úbohý ľud vysokými cenami, ktoré nezodpovedia hodnote tovaru, a vtedy nemusia upadnúť. Malý sklepník má byť sklepníkom, nie ale úžerníkom a dráčom ľudu.

Minister vnútorných záležitostí svojim upozornením na hlavných županov chcel poslúžiť ľudu. Za to ozaž škoda bolo proti nemu zo stránky veľkokupcov na poplatkach volať.

Spolky kresťanské v súvislosti s riešením sociálnej otázky odporúča do pozornosti nielen patričným kruhom lež i celému obecnstvu *Ludvik Balás*, biskup rožňavský, ktorý v poslednom svojom pastierskom liste nasledovne píše:

«Štát, spoločnosť a veda môžu bez pomoci cirkve veľmi málo pôsobiť cieľom obrátenia k lepšiemu terajším zlych časov, bo opravdové riešenie sociálnej otázky nemôže prevedené byť bez použitia nadprirodzeného prameňa a milosti, ktorú podáva cirkev človečenstvu vo svojich sviatostach. Ani socialdemokracia nemôže poskytnúť žiadnej pomoci, bo ona vstave je len nepriateľstvo vzbudzovať medzi triedou majetných a robotní-

kou, vlastnosť majetku napádať, náboženstvo a mravy podkopávať, náruživosť však krotiť, nespokojných utišovať môže len cirkev s pomocou jej svätých prostriedkov. Účinkovanie kňazstva vzťahovať sa má na veci duševné a hmotné. Ku prvému patrí zakladanie katolíckych kruhov a čítacích spolkov a šírenie Jednoty katolíckeho ľudu, ku druhému prináleží zakladanie úverkových a potravných spolkov. Cieľom týchto posledných je, neodvislým urobiť ľud od moci sobeckého a nenasýteného kapitálu. Kým účinkovacie úverkových spolkov rozprestiera sa na priestor viacej obcí, môžu potravné spolky založené byť v každej dedine. Týmto prekazené bude nielen vyzieranie malého dedinského sklepníka, lež sriadené aj požívanie liehových nápojov. Tieto ustanovizne s pomocou krajinského strediska kresťanských spolkov, s podporou Jednoty katolíckeho ľudu a katolíckej tlače mohutne prispejú k opravdovému rozriešeniu sociálnej otázky».

Arcipastierske slová tieto verne nasleduj každý kresťan a katolík a ľudu nášmu bude pomôženo.

Socialdemokrati zavraždili kresťanského robotníka.

Sotva sa zavrel hrob nad staručkým piaristom Benedikom Csaplár, ktorého jeden socialdemokrat života pozbavil, v nedeľu dňa 7. októbra večer medzi 8—9. hodinou druhý socialdemokrat zavraždil kresťanského robotníka v Ostrihome.

Za prvých časov kresťanstva rimanskí pohani križovali, dravým zverom predhadzovali, tríznil, mučili nasledovníkov Krista, aby vykorenili kresťanstvo. Prítomne keď v tomto zpohančenom svete jednoduchí robotníci kresťanstvu začínajú všestranne ohlasovať heslo: «zpiatky ku Kristu», nepriatelia križa ukrutným spôsobom utlačíť by chceli kresťanstvo. Ako však zo svätej krve prvých mučedníkov milliony povstaly nových kresťanov, tak i hrob každého zavraždeného robotníka kresťanského len k tomu presvedčeniu povzbudí tisíce jeho druhov, že socialdemokracia, ktorá falošne ohlasuje rovnosť, braterstvo a slobodu, ani vraždy sa nezhrôzi k utlačeniu kresťanstva.

Židovskí agitátori natoľko pobalamútili zaslepený ľud robotnícky, že socialdemokrati teraz nožom prebodnú súdruha-robotníka, keď zároveň im verejne nechce zapreť Boha a vlasť.

Mikuláša Simon-a, murára ostrihonského zavraždili preto nahuckaní socialdemokrati, bo sa im smele oproti postavil, keď verejne urážali Boha a tupili naše náboženstvo kresťanské. Ako besní vrátili sa naň a prebodli ho nožom; že zavraždili človeka, že ho oplakáva vdova a dve siroty, čo oni o to dbajú!

Staručkého a zaslúženého piaristu Benedika Csaplára zavraždil socialdemokrat, bo ako to pred súdom vyznal, vo verejných shromaždeniach židovskí agitátori jednotajne huckali proti kňazom «čuhášom». V hlavnom

meste po okružných cestách vybijajú okná a berú z výkladov čo najdu. Robotníkom, čo zrovna im nechcú haníť Boha, náboženstvo a vlasť, odobierajú chlieb. Stav manželský rušia a miesto neho zaviesť chcjú slobodné párenie, tú najhroznejšiu nemravnosť!

Ludu kresťanský varuj sa socialdemokratov. Neznajú oni Boha, nemajú náboženstva a vlasti a nenie si pred nimi istý ani s vlastným životom!

Inštalácia nového biskupa satmárskeho.

(K našemu vyobrazeniu).

S veľkými slávnosťami bol inštalovaný nový biskup satmársky Tibor Boromisza v nedeľu dňa 7. októbra v sídelnom chráme jeho v Satmári.

Nový arcipastier pochádza z radu tých mužov cirkevných, čo cez celý život zaoberali sa s úbohým ľudom roľníckym. Ako farár a kanonik kaločský bol vždy pravým otcom opustených sirôt a vdov. Pohyby kresťanské majú v ňom horlivého podporovateľa. Dľa politického vyznanla priznáva sa ku zásadám kresťanskej ľudovej strany, ktoré v blahonosnom účinkovaní pri každej príležitosti uplatňuje a rozširuje. Je on teda ako kňaz i ako človek zaslúžený toho, aby bol vodcom a pravým otcom státisícov. Boh všemohúci nech popraje sily tomuto vernému sluhovi svojmu, aby ťažký a zodpovednosti plný úrad svoj cez dlhé a dlhé roky zastával k osláveniu cirkve a ku blahu svereného mu ľudu.

Ku inštalácii doviezol sa nový biskup so svojim sprievodom v nedeľu dňa 7. okt. o 9. hod. ku hlavnému vchodu sídelného chrámu, kde čakalo naň shromaždené kňazstvo. Týmto sprevádzaný stúpil ľudom preplneným kostolom ku hlavnému oltáru, kde keď odhvil krátku modlitbu, vystúpil na prestol biskupský a odial rúcho ku službám Božím. Vtedy praelát-kanonik Štefan Szabó prečítal diplom kráľovského vymenovania a potvrdzujúcu listinu pápeža. Na to pristúpil ku trónu praelát-kanonik Ambróz Kádár a v mene kapitule a celého kňazstva pozdravil rečou nového biskupa. Nasledovalo potom holdovanie kňazstva. Po holdovaní držal nový biskup reč na kňazstvo a potom začala sa sv. omša.

Po sv. omši, po evanĝeliume vystúpil nový biskup v úplnom ornáte na kazateľňu a držal ľudu prvú kázeň, ktorou hlboko dojal všetkých prítomných. Po kázni pokračovalo sa vo sv. omši, po ktorej nový biskup udelil ľudu pápežské požehnanie s odpustkami spojené.

Ako sa pobožnosti zakončili holdovaly novému biskupovi v jeho sídelnom paláci deputácie kňazstva, úradov svetských a vojenských, taktiež i rozličných spolkov, medzi ktorými vynikali zvlášte deputácie Krajinskej Jednoty katolíckych spolkov Uhorska a Krajinskej Jednoty kresťansko-sociálnych spolkov.

Slovenská ľudová strana je čisto luteránska. Varujte sa jej starí ľudáci!

POLITICKÉ CHÝRY.

Luteránsky «Týždenník» o kresť. ľudovej strane.

Nasledujúce riadky čítame v 41. čísle luteránskeho «Týždenníka»: «Néppárt je nespokojný. Áno, niport je nespokojný, od niekoľko dní aspoň takéto chýry idú z «ľudových kruhov». Niport je nespokojný s vtádou a s koaliciou». — Luteránsky «Týždenník» sa zase myli, alebo naschvál cigáni. Takéto chýry idú nie z «ľudových» kruhov, lež ich zlomyselne roztrusujú židovské a liberálno-pokrokárske noviny. Nečudujeme sa tomu, že luteránsky «Týždenník» takým zhubeným židovským futrom křmi svojich čitateľov.

Pravdomluvnosť luteránskeho «Týždenníka».

V 41. čísle doniesol luteránsky «Týždenník» nasledujúci chýr: «Čo povie na to «Kresťan»? Jeden maličký chýr sa dostal do novín, ale len na jeden deň. Ostrihomská kapitula predala svoje 11 tisíc jutrové panstvo na Bzovíku (v Honte) Sándor Pálovi za 1 million a 30 tisíc korún. Sándor Pál je bohatý burzianer, žid a vyslanec». — Čo povie na to «Kresťan»? Len tolko: 1. Lož je, že ostrihomská kapitula má na Bzovíku (v Honte) panstvo. 2. Lož je, že toto panstvo predala. 3. Lož je, že ho predala za 1 million a 30 tisíc korún. 4. Lož je, že ho predala Sándor Pálovi. — Pravda je, že je Sándor Pál burzianer, žid a vyslanec, je aj veľmi bohatý, socialdemokrati mali by uňho čo parcellovať.

«Ľudovým Novinám». Pokračovaniu «Katolíckych Novín».

Za dobré uznaly «Ľudové Noviny» po dlhšom čase v 42. čísle písať zas nasledovne:

«Sám (Kresťan) napáda radšej dobrých, ľud milujúcich kňazov a to tak nehanebne, že pri volbe vrbovskej p. Jurigu, ktorý celý deň ani nejedol, ani nepil a dívať sa musel na tú ukrutnosť vrbovskeho Nerona, vtedy on ho udával za opilého». — Odpoveď naša na tento ľživý nával je krátka. «Kresťan» pána Jurigu ani nehanebne nenapádal, ani ho za opilého neudával, lež uverejnil zo snemovej zápisnice tento hodnoverný výťah:

«Ostatne, aby som úplne spravodlivý a objektívny bol, musím ešte aj to spomenúť, že v tej zpráve, ku ktorej uverejneniu som splnomocnený, nachodí sa aj jedna ulavujúca okolnosť. Tá ulavujúca okolnosť bola ale tá, že vyslanec pán Juriga, pri tej príležitosti, keď toto zpáchal, nebol úplne v triezvom stave. (Hlasitý smiech.) Práve táto okolnosť, že majú robotu s osobnosťou nie priam dobrej pamäti, prispela k tomu, že žandári proti nemu svoju zbraň nepoužili».

«Kreštan», ako z tohoto vidno, pána Jurigu za opitého neudával. Táto záležitosť verejne pretriasala sa na sneme. Pán Juriga bol vtedy v Dome prítomný. Prečo proti tomu neprotestoval?

Píšu však «Ludové Noviny» ďalej takto:

«On (Kreštan) tiež vyhadzujú na «Ludové Noviny», že majú už ôsmu pravotu».

V čísle 38. uverejnil «Kreštan» tento krátky chýr: Osmá pravota tlačová. Píšu, že proti novinám v Skalici vychodiacim pod menom: «Ludové Noviny» pokračovanie «Katolíckych Novín» kráľovský fiškus pozdvihol ôsmu obžalobu pre búrenie ľudu. — Tento chýr vzatý je zo samých «Ludových Nevín». Jestli je v ňom dačo nepravdivého alebo urážlivého, prečo ho tie noviny o sebe uverejnili?

Ostatne «Kreštan» by bol mal uverejniť aj nasledujúci chýr zo 119. čísla «Národných Novín»: Zmena v redakcii. Z istých príčin až teraz konštatujeme, že pán Anton Bielek vzdal sa redakcie «Ludových Novín» a vysťahoval sa do Ameriky. Redakciu «Ludových Novín» prevzal pán Ferdinand Dúbravský (Strýčko Ferdinand).

Porada kresťanskej ľudovej strany.

Dňa 12. októbra držala poradu kresťanská ľudová strana vo vlastnom kruhu. Predsedal gróf Ferdinand Zichy. Prítomní boli: gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti kráľa, Štefan Rakovszky, podpredseda, Michal Arim, Franc Buzáth, Béla Csitáry, Franc Csizmazia, Franc Darányi, dr. Alexander Ernszt, Otto Förster, Alexander Giesswein, Emil Gyuriss, Julius Jánoky-Madocsányi, Alexander Karácsonyi, Pavel Kovács, Ján Molnár, Alexander Simonyi-Semadam, Štefan Táros a Karol Wildfeuer. Predmetom porady boli bežné záležitosti.

Štátny rozpočet na rok 1907.

Ministerpredseda Alexander Wekerle ako minister financií predostrel dňa 12. októbra štátny rozpočet na budúci rok. Výsledok účtov je nasledovný:

Riadne výdavky	1.134,775 899 korún
Riadne príjmy	1.180,555 203 «
Zvyšok	45,779.304 korún

Pri riadnych príjmoch a výdavkoch ukazuje sa tedy nemalý zvyšok, ktorý ale značne klesne následkom vzrastenia mimoriadnych potrieb. Súvaha týchto je nasledovná:

Mimoriadne výdavky	127,239.340 kor.
Mimoriadne príjmy	81,480.358 «
Nedostatok	45,758.982 kor.

Keď tedy zo zvyšku pri riadnych príjmoch a výdavkoch odtiahneme deficit pri mimoriadnych príjmoch a výdavkoch, rozpočet na budúci rok vykazuje čistého zvyšku 20.322 korún.

Platy železničiarov.

V ministerstve obchodu teraz sa zaoberajú so služobnou pragmatikou osobníctva uhorských štátnych železníc a s týmto spolu aj so zodpovedným sriadením železničiarov. Minister obchodu Franc Kosuth v záležitosti služobnej pragmatiky najbližšie svolá odbornú poradu a k sriadeniu plátov naložil porobiť potrebné predpráce. Minister obchodu už aj v rozpočte na budúci rok postaral sa o polepšenie hmotného polohy zamestnancov uhorských štátnych železníc, lebo na polepšenie povýšenia plátov vzal do rozpočtu polpiata milióna korún. Tieto chýry zaiste uspokojia zamestnancov štátnych železníc, ktorí v poslednom čase zase prejavovali takú nespokojnosť so svojim osudom, jako pred poltrefa rokom, keď bol nato vypuknul železničiarov štrajk.

Národný spoločenský kruh.

To pekné meno dali si starí liberáli a usadili sa v miestnostiach bývalého liberálneho kruhu. Za správcov kruhu vyvolení sú: gróf Albin Csáky, bývalý predseda snemovne veľmožov; Ladislav Lukács, bývalý minister financií a Ignác Széll, bývalý štátny sekretár. Členovia prídu, bo je mnoho prázdnych vačkov a hladných žalúdkov.

Z CUDZOZEMSKA.

Rakúsko.

Štátny rozpočet na rok 1907. V zasadnutí rakúskeho ríšskeho snemu finančný minister Koritovský predostrel v sobotu 13. októbra rozpočet na rok 1907. Štátne výdavky obnášajú 1890.671,352 korún a príjmy 1892.501,082 korún. V smysle finančného zákona vypustená bude 4 percentová renta v obnose 17.116,800 korún cieľom vyplatenia štátnych úpisov, ktorých termín vyprší budúceho roku.

Taliansko.

Spolok organizácie katolíckych voličov vydržiavať bude tieto dni veľké shromaždenie v Ríme. Tiež v Ríme odbavovali minulého týždňa veľké shromaždenie aj talianski socialdemokrati, ku ktorej príležitosti prišlo mnoho druhov aj z cudzozemska. Kráľ taliansky obeťoval 15.000 frankov na opravu kripty na hore Monte-Cassino.

Španielsko.

Sotva že vymenovaná bola liberálna vláda vo Španielsku, liberáli zúria tam proti katolíkom práve tak, ako vo Francúzsku. Zakročujú proti biskupom, ktorí sa prisne držia predpisov cirkve a stroja sa najbližšie aj proti kongregáciám doniesť prísny zákon.

Rusko.

Strana ruských mužov vydržiavala dňa 14. októbra kongress v Kieve. Z kongressu poslali memorandum vernosti a holdovania cárovi, taktiež osvedčenie hlavnému ministrovi Stolypinovi, v ktorom sa vyslovujú, že

sú úplne usrozmene s jeho pokračovaním cieľom utlačenia revolúcie.

Alliancia škandinávskych štátov.

Mladý norvétsky kráľ, Hakon VII. prišiel aj so svojou manželkou a synkom do Koppenhágy, aby navštívil svojho otca dánskeho kráľa Fridricha. Jako z Koppenhágy píše, na počtu norvéckych hostov v amalienborgskom kaštieli bola veľká hostina, na ktorej otec a syn vyniesli zdravice, ktoré ale väčšieho významu nemajú. Zaslужujú ale spomenutia tie zprávy, ktoré hovoria, že návšteva kráľa Hakona súvisí s najbližšou cestou jeho otca, ktorý sa chystá na návštevu švédskoho kráľa v Stockholme. Na tejto schôdzke švédskoho a dánskeho kráľa má byť vraj reč o aliancii škandinávskych štátov, totižto, aby Dansko, Švédsko a Norvésko uzavrely alianciu. Cieľom tejto chystajúcej sa aliancie sotva môže byť iné, ako zabezpečenie slobodnej plavby v úžinách Severného mora a zahatenie Ruska, v páde by chcelo napredovať na severe, keď mu už Japonci zahatili cestu na východe.

KRAJINSKÝ SNEM.

10. októbra.

Po letných prázdninách vydržovala snemovňa prvé zasadnutie vo stredu dňa 10. októbra.

Predseda Julius Justh o 11. hodine zahájil zasadnutie. Po prečítaní oznamov a zprávy nasledovalo prečítanie interpellácií. Vyslanec Mikuláš Szemere interpeloval v záležitosti tlače. Zaoberal sa obsirnejšie s otázkou zneužívania tlače a uviedol k osvetleniu svojej interpellácie viacej príkladov, konečne žiadal k riešeniu tejto otázky vyslanie parlamentárneho výboru.

Ministerpredseda odpovedal hneď na interpelláciu s tým poistením, že vláda najbližšie ustáli zásady, ktorých pridržať sa bude v tejto otázke.

Vyslanec Alexander Vajda zadal interpelláciu na ministra výučby v záležitosti vyššieho vyučovania ženských. Interpellácia odovzdá sa patričnému ministrovi a s tým zakončilo sa zasadnutie.

12. októbra.

Zasadnutie zahájil predseda Julius Justh o 11. hodine a predniesol predsednicke zprávy.

Minister obchodu Franc Kossuth predostrel na to nasledujúce zákonné návrhy: o vývine domáceho priemyslu, o slobodnej morskej plavbe, o štatistike zahraničného kupectva, o poistení robotníctva na pád nehody a o uhadnovernení mier. Zákonné návrhy odovzdané sú patričným výborom.

Vyslanec Franc Skyčák oznámil urazenie jeho imunitného práva. Oznámenie odovzdané je imunitnému výboru.

Ministerpredseda predložil rozpočet na rok 1907. dlhou rečou odôvodnený, v ktorom vykazuje zvyšku 20.322 korún.

Keď konečne minister pravosúdia odpovedal na interpelláciu bývalého vyslanca Ondreja Achima, zakončené bolo zasadnutie.

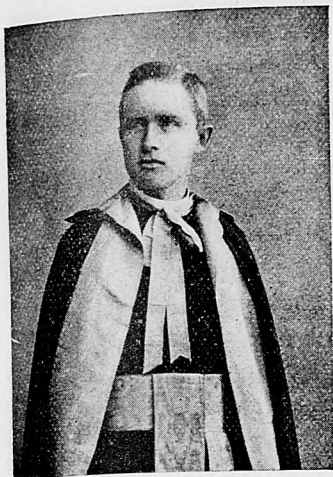
Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany.

Dr. Alexander Ernst.

Skalopevné postavenie svoje ďakuje kresťanská ľudová strana svojmu kresťanskému a opravde ľudovému programu, lež ďakuje ho a zvláste mohutné zrastanie svoje tým mužom, čo na čele jej stoja a ju riadia a spravujú, bo čo stojí ten najkrajší a najvýznamnejší program, keby nebolo mužov, čo ho svedomite prevedú? Kresťanská ľudová strana šťastlivá je v tomto ohľade, bo ju vedú mužovia, čo svoj čas a prospech hmotný, výhlady v budúcnosť, pohodlnosť života, ba i vlastné zdravie zasadaujú za uplatnenie zásad a rozširovanie jejich v prospech ľudu a kresťanstva. Zvláste miesto zaujima v rade týchto mužov tajomník kresťanskej ľudovej strany dr. Alexander Ernst, jehožto životopis len v krátkosti podávame v nasledujúcom:

Dr. Alexander Ernst narodil sa dňa 21. apríla r. 1870. v mestečku Galgóc. Školy odbavil vo svojom rodisku, v Trnave a v Ostrihome. Roku 1897. zložil doktorát na universite budapeštianskej. Po odbavení gymnaziálnych škôl venoval sa stavu kňazskému a dňa 19. októbra r. 1892. vysvätený bol v Ostrihome za kňaza. Po krátkom účinkovaní na vidieku preložený bol ako kaplán do Prešporka, kde chvalitebne čilú účinnosť vyvíňoval vo všetkých pohyboch kresťansko-politických. Ako kaplán prešporský viedol on tamojší katolícky spolok tovaryšský, neunavene pracoval na sriadení odbavovaného tam veľkého shromaždenia katolíckeho, na založení katolíckeho kruhu a katolíckeho denníka «Pressburger Tageblatt». Ako muž neunavenej usilovnosti a železnej pracovitosti dopisoval medzitým do nepočetných časopisov vedeckých a kresťansko-politických. Cestoval opätne v Nemecku, Taliansku, Francúzsku, po Východe a významnejších mestách námoria Malej Ázie. Od desiatich rokov prítomný je každý rok na valnom shromaždení katolíkov Nemecka. V spoločnosti viacej oduševnených druhov založil a redigoval 1897. katolícky týždenník pre ľud pod menom «Országos Néplap». Nasledujúceho roku vydal vedecké dielo pod názvom «Kamat», o ktorom lichotive a s uznaním zmienili sa všetky časopisy krajinské. Roku 1897. povolaný bol ku krajinskej správe kresťanskej ľudovej strany, kde ako tajomník svedomite, usilovne a vytrvale pracuje ku blahu kresťanského ľudu. Vzdor hrozným prácam. akými jednodajne obsypaný je v úrade tajomníctva, už roku 1897. prevzal vyučovanie náboženstva na ústave Anglických Pannien a administratúru katolíckeho denníka «Alkotmány»-u. Od dlhšieho času zaoberá sa redigovaním «Kresťan»-a a nemeckého týždenníka pre katolícky ľud «Christliches Volksblatt». Vsestranné a spasonosné

účinkovanie jeho nahliadli vysokí a najvyšší predstavení jeho a blahej pamäti pápež Lev XIII. dňa 30. decembra roku 1900, vymenoval ho za nadpočetného súkromného kamaráša. Po smrti privedzského vyslanca krajinského Michala Juriss volebný okres privedzský dňa 23. júla r. 1901.

Dr. Alexander Ernzt,
narodil sa 21. apríla r. 1870., ablegát
vol. okresu Várna, stol. Trencsén.

vyvolil ho za ablegáta oproti Aladárovi Markhot a pri nasledujúcich voľbách všeobecných poctil ho dôverou svojou jednohlasne. V snemovni opätne rečnil o sociálnych a verejnohospodárskych otázkach a hlboko uvážene reči jeho vzbudily vždy pozornosť všetkých odborných kruhov, najmä reč tá, ktorú r. 1903. povedal na sneme v otázke cukru. Pri posledných voľbách 1906. vyvolený bol za krajinského vyslanca volebného okresu Várna. — Je on verným priateľom ľudu, lebo pracuje za telesné a duševné blaho ľudu kresťanského. Voličia okresu varinského usilovnejšieho, svedomitejšieho a spravodlivejšieho ablegáta nikdy nenajdu, ako im je dr. Alexander Ernzt.

Otto Förster.

Pevný charakter a z tohoto vyplývajúce hlboké náboženské presvedčenie označujú vyslanca volebného okresu Sárvár. Príjemne padá presvedčiť sa o tomto zvlášte za dnešných časov, kde sa celý svet na to ponosuje, že v spoločnosti ľudskej nie je charakterov, totižto mužov pevného a prostého zmysľania, ktorí majú vždy na jazyku to, čo chovajú v srdeci. Príjemne ale dotkne sa mysliaceho človeka, keď v triede takrečenej vyššej vzdelanosti vyvinutý vidí cit náboženský. — Všeobecná a oprávnená ponosa je, že nemáme katolíckej intelligencie. Tomu je bohužiaľ vôbec tak, bo liberáli zhubili nám nekresťanským duchom školy a zhubili na dlhšie časy celé generácie, pokolenia spoločnosti ľudskej. Sú ale

Otto Förster,
narodil sa roku 1854., ablegát vol.
okresu Sárvár, stol. Vas.

predsa výnimky. Vyslancovia kresťanskej ľudskej strany sú osvedčení katolíci, ktorí sa nehanbia za svoju vieru

a hotoví sú za ňu opustiť aj svetské výhody, ako to dokázal krajinský vyslanec Otto Förster. On bol vážnym členom liberálnej strany, z príležitosti predlohy cirkevno-politických zákonov vystúpil zo strany liberálov, lebo nechcel s nimi hlasovať proti svojmu náboženskému presvedčeniu, jemu teda drahšia bola viera, ako liberáli s celým jejich krádom. Sú teda ešte celý mužovia v katolíckej intelligencii, týchto však najst možno v radoch kresťanskej ľudskej strany.

S úplnou dôverou nech pohliada teda ľud kresťanský ku zástupcom ľudskej strany, bo sú oni osvedčení kresťania a katolíci a následkom toho spravodliví a verní priatelia ľudu.

Jozef Farkas.

Obyvateľstvo Uhorska žije zvlášte z poľného hospodárstva. Z tohoto žije ľud obecný a toto je prameňom vyzitia aj pre blaženejšie vyššie triedy. Pri zanedbanom poľnom hospodárstve nedá sa však myslieť ani priemyslu ani žiadneho obchodu.

Poľné hospodárstvo je teda základom blahobytu ľudu. Veľké obete donášajú preto štáty po celom svete na vývin poľného hospodárstva. Aby však zákonodarstvá k rozkvetu a vývinu potrebné a užitočné zákony donášaly, k tomu sú potrební takí zastupitelia na sneme, ktorí poľné hospodárstvo nielen znajú, lež ho aj milujú, ktorí preto rozumejú tomu, čo je potrebné k vyvinutiu hospodárstva poľného, aby z neho, či veľký či malý, slovom každý dľa svojho spôsobu vyzít mohol. Účinkovanie kresťanskej strany ľudskej je všestranné a vzťahuje sa na všetko, čo slúži ku blahu ľudu. Do oboru účinkovania politickej strany tejto prináleží aj vývin poľného hospodárstva. Účinkovanie jej aj v tomto ohľade musí byť úspešné, bo ju v snahách jej medzi inými o poľné hospodárstvo vrele zaujatými mužmi podporuje krajinský vyslanec volebného okresu Zalaegerszeg.

Jozef Farkas narodil sa dňa 28. januára r. 1857. v obci Alsódogod v stolici Zala ležiacej. Stredné školy odbavil v Zalaegerszegu, v Kőszegu a v Soprone, na universite budapeštianskej študoval práva. Po odbavení štúdií šiel na svoj statok a venoval sa tomu na svete k životu pozemskému najpotrebnejšiemu, totiž poľnému hospodárstvu. Kto miluje zem svoju, ten miluje aj svoj ľud. Aj Jozef Farkas je priateľ ľudu a len láska k ľudu a ku vlasti ho povzbudzovala, aby čilú účasť bral v pohyboch verejného života. Je on preto už od dávnych

Jozef Farkas,
narodil sa 28. januára 1857., ablegát
vol. okresu Zalaegerszeg, stol. Zala.

časov členom právomocnosti stoličnej Zala. Náboženské presvedčenie jeho zas viedlo ho k tomu, aby pripojil sa ku kresťanskej ľudovej strane. I je on politickej strane tejto s telom i dušou oddaný, toto vie i ľud volebného okresu Zalaegerszeg i preto si ho už roku 1896. vyvolil za zastupiteľa a od tých čias vždy len jeho pri ablegátskych voľbách počtil svojou dôverou, ako aj teraz pri posledných voľbách zvolený bol poznove za vyslanca krajinského. Na sneme už často prehovoril v záujme hospodárstva a je nateraz aj členom výboru záležitosti orby.

Voličia volebného okresu Zalaegerszeg si aj vedia uctiť takého muža, ako je Jozef Farkas, ktorého i napolozatým chcú mať za zastupiteľa na sneme.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

— Keď prišiel otec domov, — pokračovala matka ďalej, — dopytoval sa na vás. Ukázala som mu teba, ale on aj sestričku žiadal vidieť, lenže ja obávala som sa povedať pravdu, a... a... lhala som. To som odpovedala, že som ju odniesla do susedov, lebo že nevedela som na obe pozor dávať. Otec uspokojil sa a šiel po robote, lež pri večeri znovu spomenul sestričku. Zase som lhala, že spí u susedov a v úzkosti utiekala som sa ku Preblahoslavenej Panne Marii: Ty, ktorá našla si jednú tvoje ztratené dieťa v chráme, smiluj sa nadomnou!

Bože môj, akú strašnú noc som mala! Natolko ma mučila bolesť, že na druhý deň vyznala sem otcovi, čo sa stalo. Tu, ako čo by bol udrel hrom doňho, zatriasol sa, stál ako kamenný stĺp, potom povedal chladno: Prečo si lhala? Idúc domov z mestského domu, videl som vojakov. Zazrel som, že niesli malé dieťa, ale som nemyslel, že je to naše. Prečo si to urobila, ty falošnica? Keď pravdu povieš, mohli sme to dieťa zachrániť.

Otec od ziaľu v krátkom čase zomrel. Boh všemohúci potešil ma v zármutku, lebo ty vždy si bola milá a čnosť. Moja blaženosť ale nikdy nebola úplná, lebo svedomie mi ustavične robilo výčitky, že pre luhanie utratila som tvoju sestru.

Matka umlkla, dievča zavrelo Písmo sväté a nasledovalo dlhé ticho.

— Bože môj, aká bych šťastlivá bola, keby som našla moju sestru, — vzdychalo dievča.

— Daj Bože, aby sa vyplnila tvoja žiadosť, — povedala matka. — Ja cítim, že to nedožijem, už len na druhom svete sa stretnem s ňou. Ale aký trest podstúpim, jestli ani v nebi nevidím moje dieťa. A dvojnásobný trest, ak aj pre všemohúceho Boha je ztratené, jestli dieťa moje padnúť do pohanských rúk, vychovali z nej pohanku.

S tým privinula k sebe dievča a preriekla ďalej s plačom:

— Dieťa moje drahé, hovor vždy pravdu a nelži nikdy.

— Mama, sľubujem, že nikdy nebudem luháť, — odpovedalo dievča.

— Bože na nebesiach, chraň dieťa moje od všetkého zlého, — šeptala matka, počom klesta na lúžko a vypustila dušu.

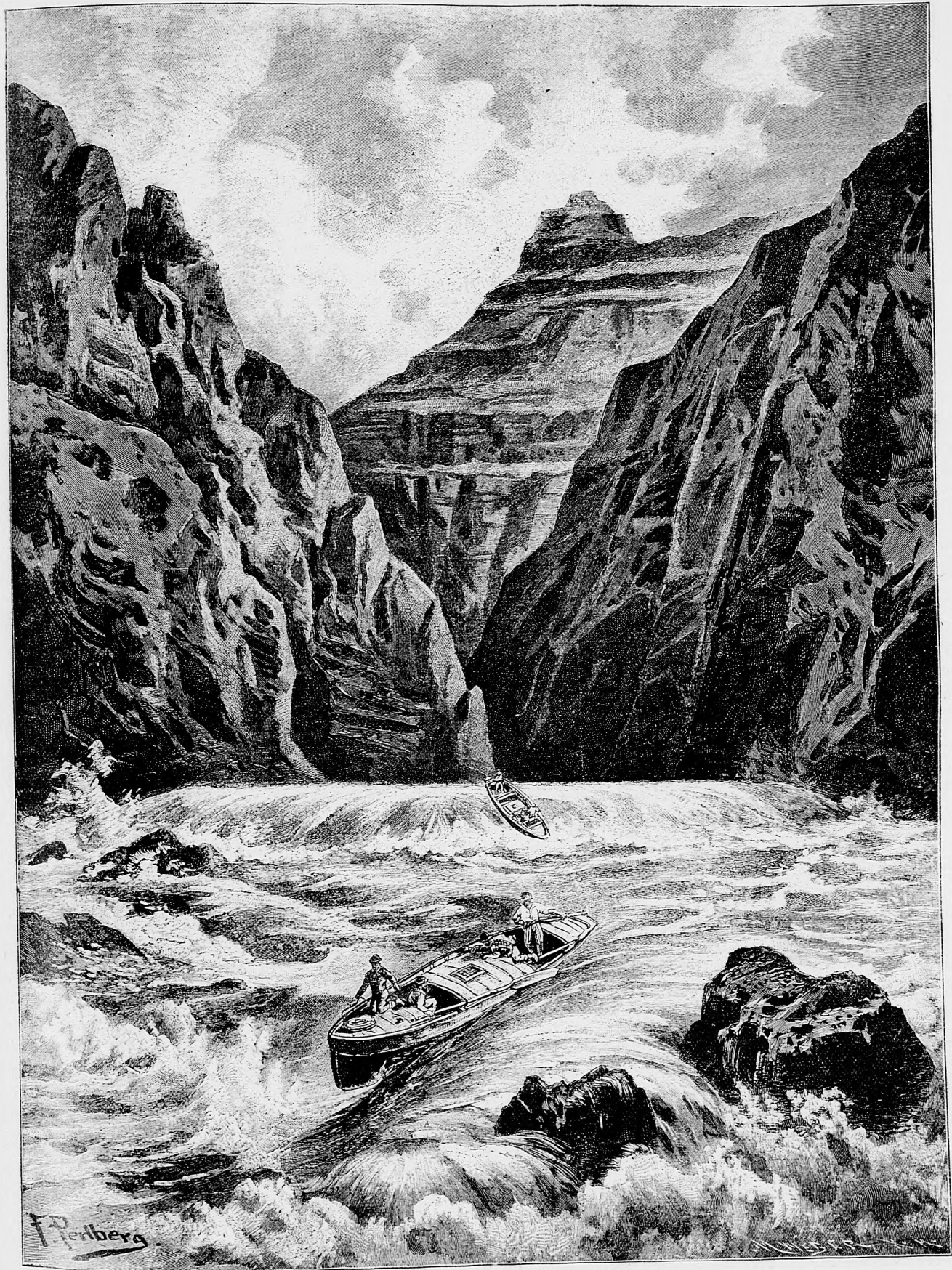
*

Po matkinom pohrabe sirota Maria našla si službu v cisárskom paláci. V tejto peknej službe, kde dobre s ňou zachodili a všetkého mala v hojnosti, nadovšetko ale pri tom vyznačení, že obsluhovala sestru cisárovu, čoskoro zapomenula na otca, matku, sestru a všetky bôle. Bola prívetivá a veselá medzi ľuďmi a len v nočnom tichu, keď bola o samote, venovala čas smutným rozpomienkam. Klaudia, jej pani, obľúbila si šikovné a milé dievča a najviac ju brala sebou na prechádzky a s ňou besedovala. Spoločnice Marie, ktoré boli tiež kresťanky, tešili sa tomu, lebo vedeli, že priazeň, ktorú Maria požívala, môže byť úspešná pre ne, pre kresťanov, ba aj pre samú paniu. Lež druhé služebnice, čo boli pohanky, závidely šťastie Marie a zajedaly sa do nej. Hnevaly sa, že od kedy Maria vstúpila do služby, Klaudia, ich pani, chladnou k nim zostala. Dobre vedely, že je Maria kresťankou, predsa obávaly sa oznámiť to Klaudii.

O pár mesiacov ale, ako čo by vyčarovali boli Mariu. Keď už celkom privikla v cisárskom dvore a nič ju viac nezaujímalo, znovu opanoval ju predošlý zármutok. Na tom rozmýšľala ustavične, ako a kde by našla jej ztratenú sestru. Ba či ešte žije? Či je veriacou kresťankou? Tieto myšlienky ju znepokojovaly a zronily. Zmenu, ktorá stala sa s ňou, zbadaly aj jej spoločnice. Kresťanky ľutovaly Mariu a prosily ju, aby neoddávala sa ziaľu, lebo s tým nielen že škodí svojmu zdraviu, ba že ztratíť môže i priazeň Klaudie, ktorá i tak Paulu, pohanské dievča počína vyznačovať. Táto nedávno dostala sa do cisárskeho dvora a za krátky čas každý si ju obľúbil, lebo bola živá, žartovná a vtipná. A aby Maria vypadla z milosti Klaudie, lichotily Paule, vychvalovaly ju, dávaly jej dary a tisly ju všade do predku. A tieto pohanky aj docielily, čo chcely.

(Pokračovanie nasleduje.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

Jedna americká rieka medzi vrchami.

CHÝRNIK.

Zdravostný stav kráľa. Dľa viedeňských správ jeho veličenstvo kráľ je úplne zdravý a dobrého rozmaru. Už som celkom zdravý — povedal jeho veličenstvo onekdy — treba mi ale pozor dávať, bo sa blíži zima. Predošlé dni bol síce jeho veličenstvo zronený nad ťažkou chorobou arcikniežaťa Ottu, prítomne však, ponač sa stav tohoto vysokého chorého k lepšiemu obrátil, je kráľ zas veselší. O politickom rozpoležení vyslovil sa jeho veličenstvo, že je úplne spokojný jak s rakúskymi, tak s uhorskými pomerami.

Smrť. V Topporeu (spišská stolica) dňa 9. októbra ráno zomrel tamojší katolícky farár Kornel Doleschal po dlhom trápení a pobožnom prijatí sv. sviatosti v 47. roku života a v 22. roku kňazstva svojho. Narodil sa v obci Szarvas v stolici Békés, za 7 rokov na siedmych miestach ako kaplán účinkoval a potom za 15 rokov bol správcom fary topporskej. Pochovaný bol od podolínskeho pána dekana dňa 11. októbra s veľkou účasťou obecnstva, kňazov bolo 16. Boly dve pohrabné kázne, nemeckú držal starolubovský farár a slovenskú richvaldský farár. Večné svetlo nech mu svieti!

Udelovanie sviatosti birmovania v Trnave. Vysvätený biskup dr. Medard Kohl 14. a 15. októbra udeloval sviatosť birmovania v Trnave a posvätil novú zástavu hospodárov.

Vytvorenie staviteľských robotníkov. Hlavnomestským staviteľským majstrom vodca socialistov Bokányi dňa 11. októbra popoludní odovzdal memorandum, na základe ktorého možno by bolo vraj uzavrieť pokoj medzi staviteľskými majstrami a ich štrajkujúcimi zamestnancami. Socialdemokrati nahuckali ku štrajku tých nešťastných robotníkov. Teraz by im radi pomohli keby vedeli, ale zaiste len preto, aby každú sobotu delili sa s nimi v jejich výrobku. Staviteľskí robotníci tento týždeň už začali pracovať.

Z mora vytiahnutá loď. Pred niekoľkými mesiacmi sa stalo, že vystahovalecká parná loď «Syrio» pri juhovýchodnom pobreží Španielska sa dostala na zátoň a utonula, takže vyše dvesto vystahovalcov našlo svoj hrob v morských vlnách. Viac ľudí sa ale predsa horko-ťažko oratovalo. Tito vtedy obviňovali dôstojníkov a matrózov lode, že oni zapríčinili katastrofu. Ako teraz z Madridu oznamujú, utonuvšiu loď teraz vytiahli z mora a s ňou aj peňažnú skriňu, v ktorej mali byť vážne listiny a peniaze. No veľké bolo prekvapenie, keď videli, že skriňa je prázdna. Domnievajú sa, že talianski matrózi lode najprv roztkli peňažnú skriňu a potom opustili loď, nestarajúc sa nič o osud cestovateľov.

Štrajk pekárskych robotníkov. Pekárski robotníci nedávno zadali priemyselnému spolku pekárskych majstrov svoje memorandum, v ktorom predniesli svoje sťažnosti a žiadosti. Pekárski majstri dňa 11. okt. dali odpoveď na memorandum a síce odpravujúcu, lebo keby žiadosti pekárskych pomocníkov všetky splnili, menší pekári vyšli by na vnivoč. Čo sa týče povýšenia mzdy, majstrovia v tomto ohľade hotoví boli vyjednávať. Na odpravujúcu odpoveď pekárskych majstrov pekárski robotníci vypovedali štrajk, ktorý však obecnstvo hlavného mesta predbežne nepocíti, lebo majstrovia počas štrajku sami pečú chlieb a mliečny koláč, pečivo ale pečú len v malom počte. Majstrovia domnievajú sa, že aj bez pomoci vojenských pekárov vstave budú zaopatrit hlavnomestské obecnstvo s chlebom a preto predbežne len vo svojich dielňach pečú. Štrajk vypovedaný bol dňa 12-ho októbra popoludní o 5. hodine v hostinci «ku Zelenému jágrovi» na Hermina-cestě. Policia dovolila, aby tam štrajkujúci sa zdržovali, súčasne ale postarala sa, aby štrajkujúci vo väčšom počte nechodili a neprekážali pracovať chcejúcich pekárskych robotníkov v práci. Tiež polícia stráži aj tie pekárne kde pracujú.

Prieplav medzi Dunajom a Váhom. Gazdovský spolok stolice prešporskej uzavrel, že požiadá minisra orby, právomocnosť prešporskej stolice a Krajinskú jednotu gozdovských spolkov, aby napomohli vykopanie kanálu medzi Prešporkom a Sereďou, ktorý by spojil Dunaj s Váhom. Za tento plán sa prešporské obchodné a priemyselné kruhy vrele zaujali.

Pre križ. Z mesta Rouen (Francúzsko) sdelujú, že tamojší práfekt vyzdvihol z úradu mešťanostu v Le Houlmé a v Horone, lebo dal zpät zavesiť križ do školských sieň, zkadial tieto učitelia odstránili.

Obete nového vína. Martin Stecher, majetný obyvateľ obce Szentlászló (stol. Baranya) minulé dni so svojou manželkou šiel do vinohradu, aby preskúmal nové víno. Stecherovci nevrátili sa celý deň a preto ich išli viacerí hľadať. Gazdu a jeho ženu našli v pivnici už mrtvých; usmrtila ich kyselina, povstávajúca počas kysnutia muštu.

Rodinné drama. Z Prešporku oznamujú, že Laurenc Kuttner, hlavný odborný robotník fabriky na gumové články v obci Ligetfalva (stol. prešporská) minulé dni popoludní z mosta Franca Jozefa hodil do Dunaja svojho sedemročného syna Jožka a potom aj on skočil do vody. Pionieri hneď ich šli hľadať na člnkoch, no ani jedného nepodarilo sa im oratovať. Teraz hľadajú ich mrtvoly. Kuttnera oplakáva vdova a dve sirotky. Kuttner svoj hrozný skutok spáchal pre rodinnú zvadu.

Chýry zo Spiša. Mesto Podhrad tiež pýta polgárku pre chlapcov. — Pozostatky Thökölyho nie 29. októbra ale 30. októbra ráno o ôsmej prinesú do Kežmarku. — V mesiaci auguste vydal podžupanský úrad 260 cestovných passov, s ktorými 326 osôb vyvandrovalo; najviac ich bolo vo veku medzi 15. a 30. rokami, teda najlepšie pracovné sily. Ak to tak ďalej pôjde, už bude veľká bieda o robotníkov a sluhov.

Pohyb železničiarov. V kruhu osobníctva uhorských štátnych železníc, zamestnancov pri premávke badať od dlhšieho času istú nespokojnosť menovite na vidieku. Od štrajku polozenie železničiarov, aspoň čo sa týče hmotných pomerov, nepolepšilo sa, čomu železničiar na porade Krajinskej jednoty železničných zamestnancov, odbývanej nedávno aj výraz dali. Predseda porady gróf Teodor Batthyány ubezpečil síce rečníkov, že vláda má v úmysle oprávnené žiadosti železničiarov splniť, no s touto výpoveďou prítomní sa neuspokojili. Že sa vidiecki železničiar hýbu, zrejme dokazuje to, že náčelníka segedínskej obchodnej správy Stelczera zavolali do ministerstva obchodu, aby podal zprávu. Stelczer otvorene povedal, že pomery na území obchodnej správy nie sú tie najlepšie a keď o náhlom štrajku nemôže byť reč, rozčulenosť železničiarov budí obavy. Podobnú zprávu, ale poslali do ministerstva aj z viacerých vidieckych väčších miest. Krajinská jednota železničiar-ských zamestnancov v tejto záležitosti dňa 14. októbra vydržiavala poradu, na ktorej pojednávalo sa ministerstvu obchodu zadať sa majúce memorandum, v ktorom predniesli svoje sťažnosti a žiadosti. Minister Franc Kossuth dal zavolať k sebe tajomníka pri správe štátnych železníc dr. Gejzu Kriváchyho, s ktorým su údajne radil o pohybe železničiarov.

Nové fabriky v Trenčianskej. V Trenčíne má sa utvoriť s kapitálom jedenkrátstotisíc korún fabrika na hlinené články. Utvárajúce shromaždenie novej dielne bolo dňa 15. októbra v Trenčíne. Krem tohto postavia tam aj fabriku na rámy a drevené články. Utvárajúce shromaždenie bolo dňa 14. októbra. — V Žiline s kapitálom 300.000 korún utvorila sa účastinárska spoločnosť, ktorá postaví petrolejovú raffineriu.

Zabila svojho manžela. V Zliechove (stolica trenčianska) Maria Peterova zle žila so svojim manželom, ktorý bol opilcom. Minulé dni v noci manžel opilý prišiel domov. Toto tak rozhorčilo ženskú, že chytila poleno a uderila svojho dofatého manžela po hlave a ho zabila. Ženská bola tiež spitá a chcela si vziať život, v čom ju ale susedia prekazili. Odviezli ju do illavského väzenia.

Hrozný skutok šialeného. Z Makova (stol. trenčianska) píšú, že sa tam minulé dni tamojší obyvateľ Juro Holuš zbláznil. S veľkým kuchynským nožom bežal z dediny do hory, kde smrteľne ranil jednu ženskú. Keď ženskú našli bola už mrtvá. Šialenec sa ale dlhšie túlal po vidieku, ohrožujúc takto bezpečnosť cestovateľov.

V cudzozemsku následkom nehody zahynuvší robotníci. Minister vnútorných záležitostí v záujme rodín robotníkov, čo v cudzozemsku následkom nehody zomreli, vydal novšie nariadenie. V smysle tohoto nariadenia tu žijúce rodiny v cudzine následkom nehody zahynuvších robotníkov v tom páde, jestli žiadajú u cudzozemských spoločností odškodné. alebo volajúku podporu, musia sa obrátiť s pripojením potrebných legitimačných listín a splnomocnenia ku dotýčným rakúsko-uhorským zastupiteľským vrchnostiam, pretože takto odškodné, pofažne podporu ľahšie dostanú, ako keď oni sami v tejto záležitosti chcú docieľiť prajný výsledok.

Tridsať z raka vyliečených ľudí. Svojho času aj my sme sdelili, že chýrny francúzsky lekár Doyen vynášiel liek proti rakovine. Doyen svoj sérum predstavil francúzskym lekárom, ktorí boli sa síšli pred rokmi v Paríži na kongress, no lekári nie veľmi verili, žeby liek Doyenov liečl rakovinu. Kongress preto uzavrel, že vyšle výbor, ktorý preskúma Doyenov liek. Doyen 30 na raka trpiacich ľudí zaštepil na svojej klinike s vynajdeným liekom a výbor poldruha roka pozoroval na chorých účinkov lieku. Minulé dni zasadal v Paríži sjazd francúzskych ranhojičov. Na kongresse výbor oznámil, že Doyenov liek tak účinkuje, že proti rakovine zaštepovaných 30 ľudí je na ceste vyliečenia. Túto zprávu podpísal aj doktor Mečnikov, námestný správca Pasteurovského ústavu v Paríži. Na raka trpiaci nešťastníci môžu teda mať nádej k vyliečeniu.

S maturkou šiel za učňa. Jeden mladík menom Viliam Sonnenfeld, ktorý v baňsko-bystrickom gymnásiume složil maturitnú zkušku, stal sa v Pešti krajčírskym učňom. Mladík tento dobre učinil, keď si radšej vyvolil takú dráhu, kde bude mať istú výživu, než čo by sa mal potom sháňať s diplomom po zamestnaní.

Ponížená prosba k milosrdným dušiam.

V trenčianskej stolici na moravskej hranici medzi vrchami leží chudobná obec Horná Súča. Úbohý ľud najväčšmi po kopaničiach ani nežije, iba zivori v jednotajnom boji proti všelikému nedostatku. Čo je obec pospolu, tá v krátkom čase dvakrát na prach vyhorela a odtedy časté prírodné nehody túto i tak chudobnú osadu do volikej biedy uvalily. Pri poslednom požiari i kostol padol v obeť hltajúcejmu plameňu; ešte i veľ na ňom vidno znaky ukrutného pustošenia. Srdce nám plače, keď to vidíme a nemôžeme si pomôcť, lebo sme chu-

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podľnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

dobní. Aby sme tento spustošený chrám Boží aspoň kolko-toľko do poriadku priviesť mohli, tisíce budeme potrebovať. Ale kde to vziať? keď dverami bieda, oknom psota sa nám drie do otrhanej chalupy! Naše **haliere** nie sú vstave zaokryť **tisícové** potreby.

A preto v tomto trápnom a fažkom položení, v mene chudoby, k milosrdným dušiam som prinútený sa obrátiť. Vy zlaté kresťanské dušičky, ktorým Pán Boh viacej požehnal, nezabudnite na nás, vašich bratov, tu medzi horami na púšti zabedených. Nežiadame mnoho, ale len jako ten úbohý lazár, aspoň tie omrvinky prosíme od vás, čo z vášho štedrého stola spadajú. Dajte, dajte...! Nefutujte! Veď to iba len požičiate tomu láskavému Ježišovi, čo v našej prevelebnej Sviatosti Oltárnej prebýva. Jemu to dáte; On bude vašim dlžníkom. A On dobre odpláca so stonásobným interessom aj ten kústik chleba, ktorý k vôli Jemu od úst pre nás ubiedených odložíte. Z našej ale stránky: stá a stá budeme sa modliť za našich štedrých dobrodincov. Budiž vám to vďakou za dary, ktoré posielajte na adresu: «Plébánia hivatal», Felső-Szúcs (Trencsén m.).

Andrej Cvinček,
kaplan hornosúčanský.

HOSPODÁRSTVO.

O sporivých sýpkach.

II.

Spomenul som už, že sporivé sýpky sú rozličné, dľa toho, na aký cieľ obrátia čistý choson. Sýpka má základinu, náhradnú zásobu a zásobu, ktorá predstavuje úroky, čo takto treba rozumieť: keď volakde založia spolkovú sýpku, údovia vkladajú do nej zbožie, každý dľa možnosti (čo sa odváži alebo odmerá). Zpočiatku toto je základná zásoba, ktorú neslobodno predať, t. j. na peniaze obrátiť. Táto zásoba musí byť lebo na sklade alebo na papieri, to jest, zo je požičaná na úroky. Že ak veľká má byť táto základina, na to dakolkoročná zkušenosť naučí riaditeľstvo. Všetko ostatné zbožie, ktoré údovia poskladali, alebo ktoré čo interess dostalo sa, treba zceňiť a na peniaze ohrátiť. lebo zbožie na hromade stojace nielen že nedonáša úroky, lež sa zoschne a vystavené je iným škodám.

Ročité úrody a potreby tiež sú všeliaké. Príde zlý rok, keď správa sýpky popredku vidí, že v tomže roku viacerí budú utisnutí na požičku a že nebude k tomu dostatočná základná zásoba. V tomto páde nepredajú zbytočné zbožie, ba zadržia ešte aj to, čo dostali ako interess, čo je správny choson. Tento treba každoročne zpeňaziť a obrátiť na vyznačený cieľ spolkovej sýpky.

Sýpka, ako aj každý spolok musí mať svoje a skrz ministra potvrdené stanovy, ktoré prvej treba zložiť, ako sa sýpka otvorí a ktoré majú primerané byť k tamojším pomerom. Čo asi obsahujú v sebe tieto stanovy? Predstavme si niekoľko punktov.

Cieľ sýpky je: Pomáhať so zbožím tým obyvateľom obce N. bez rozdielu, ktorí sú na to utisnutí a ktorí obdržia požičku na istý interess.

Majetok sýpky: Základina a náhradná zásoba. Základina pozostáva zo zbožia, ktoré údovia dľa vôle a možnosti sobsierali. Veľkosť základiny, primerano k potrebám, výbor neskôr určí. Náhradná zásoba pozostáva z interessov od požičaného zbožia platených a tiež z darov od jednotlivých dobrodincov. Aj tomuto mieru určí výbor. Základinu predať alebo hocakým spôsobom umenšiť neslobodno. Zbytočnú zásobu, jak ju do prvého júna nevypožičajú, možno odpredať a peniaze na v stanovach určený dobrý cieľ obrátiť.

Požička dáva a prinavracuje sa v prírode (to jest vo zboží). Od požičaného hektolitru platí sa osem litrov interessu. Kto chce si zbožie požičať, povinný je žiadosť svoju u sýpkára alebo u dozorcú v sobotu večer, alebo v nedeľu oznámiť, keď aj pomenuje dvoch kaventov. Zbožie merá sa každý utorok odpoľudnia. Dlžník vystaví zo seba obligáciu so svojim a s podpisom dvoch kaventov. (Samosebou rozumie sa, že sýpka len čisté zbožie požičia, ale aj len takéto prijíma zpiatky od dlžníkov). Najmenšia požička je 25 kilov.

Správa sýpky pozostáva z predsedu, z podpredsedu, zo zápisníka, zo sýpkára, z dozorcú a z troch výborníkov. (Kruh činnosti správy v stanovach je opísaný.) Správa určí mieru väčších požičiek; stráži, aby podmienky požičky zadržané boly; určí termín vynáhrady. Vyčarovanie zásoby s novým zbožím len v tom páde dovolí, jestli sýpka skrze to škodu neutrpí. Jak by však sýpka časom zanikla, celá zásoba zbožia odpredá sa a utržené peniaze, akožto kapitál, v stanovách udatého dobrého cieľu (školy, kostola, katolíckeho kruhu) spravuje sa a účty o peniazoch pán farár zkladá na valnom shromaždení.

Hľa, dakolko bodov zo stanov. Ako som spomenul stanovy údovia sami zo slobodnej vôle zostavia, držiač pred očima svoje záujmy a svoje okolnosti. Celú záležitosť napred treba dobre objasniť a porozumieť a len vtedy sa dať do práce, keď už vec dozrela, keď obecenstvo zaujme sa za sýpku a keď je k tomu súca správa. Po tomto zavolá správa zaháječné shromaždenie, ktoré oznámiť treba slúžnovskému úradu, v meste u kapitána. Predmety shromaždenia dočasny predseda vyhlási. Zo shromaždenia vedie sa zápisnica a táto so stanovami sýpky a s potažnou prosbou zaslaná bude k ministrovi vnútorných záležitostí.

Ondrej Hladký.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasíť s touto stranou!

DOPISY.

Magura.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Bol som tohoto roku na Michala v Lesnici na odpuste, priam tak ako po iné roky. Pri tejto príležitosti hlboko ma pohlo všetko, čo som tam videl a skúsil a zaslúži to, aby som to na vedomie dal ctenému obecnstvu.

Tri hodiny som cestoval do tej dediny, do ktorej nikto viac ísť nechce, jestli sa tam už raz obrátil, bo ona leží medzi hroznými vrchami a horami. Dorazil som tam celkom zunovaný a poneváč som videl chrám Boží otvorený, vstúpil som doňho, abych sa pomodlil a trochu si oddýchnul. V prvom okamžení bol som celkom prekvapený a nechcel som svojim očiam verif, že je to ten istý chrám Boží, čo som tu voľakedy videl. Celé vnútrajško kostola je krásne vymalované, dlažba je keramikom, maľovaným kameňom vyložená, lavice sú pekné, ani v jednom meste. Zo sklepenia visí krásny luster, ako zo zlata, s 12. sviecami. Pozrel som na chorus, ten je tiež celkom obnovený a vymalovaný. Hlavný oltár začali obnovovať, ako som sa dozvedel, prídu naň stĺpy zrkadlami obložené, poneváč sú tie ešte nie hotové, stoja miesto nich štyri nové stĺpy, pekné ako mramor. Celý oltár je už mramorovaný, len pozlátény ešte nebol. To sa malo po Michale dokončiť. Hlboký dojem urobili na mňa dve nové sochy, socha totiž Božského Srdca Pána Ježiša a socha sv. Srdca Panny Marie. — Socha Božského Srdca Pána Ježiša stojí na vysokom stoliku medzi palmami, zo stolika visí krásna rukou vyšitá plachta s nápisom: «Daruj mi Jezu Srdce tvé». — Socha sv. Srdca Panny Marie stojí tiež na vysokom stoliku medzi ružami a zo stolika visí zarovnak krásne presteradlo rukou vyšívané s nápisom: «Ó, Maria! oroduj za nás!»

To všetko, čo som tam toho roku videl, lanského roku ešte tam nebolo a sa mi to aj všetko veľmi podobalo. Slyšal som na to zriedkavo peknú kázeň, ktorú držal vel. pán Franc Klein, farár z Richvaldu. Pravdu mal tento zriedkavý rečník, veď v kázni svojoj povedal: «Tak krásneho chrámu Božieho treba v celej Magure hľadať». Po sv. omši, ktorú obetoval velebný pán Ján Cseh, farar lechnický, dopytoval som sa, akým spôsobom prišiel ten kostol tak chytro do tak utešeného poriadku a zo všetkých strán mi hovorili ľudia: «To nám náš milý pán farár urobil». Vypravali mi ďalej veriaci,

že jejich pán farár je u nich ešte len jeden rok a že už v tomto krátkom čase dokázal, čo o ňom od Gňazdanov a Forbašanov slyšali — bol totiž veleb. pán Ján Sterbák, terajší lesnícky farár v Gňazdoch za polštvrtá roka administrátorom — že miluje nadovšetko ozdabu chrámu Božieho. Neustále nás prosil, ako aj našich bratov v Amerike, aby sme obetovali na ozdabu chrámu a teraz požehnávame jeho prácu. Nech bo Pán Boh živí! Kde je chrám Boží v poriadku, tam sa aj veriaci poriadne modlia.

Magurčan.

***

Tribš.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Dňa 3. októbra vydržoval nedecký dekánsky okres svoju jasennú kongregáciu, na ktorej po odbavených úradných záležitostiach prišiel do reči aj návrh na kongregácii prítomného istého pána farára, aby dekánsky okres nedecký svoju hlbokú sústrasť a srdečné polutovanie verejne vyslovil nad tými bezzákladnými a najvyšš nespravodlivými nápadmi, akým v jednotlivých novinách jednodajne vystavený je osvietený a najdostojnejší pán biskup spišský. Shromaždení duchovní spomenutého okresu dekanského ochotne a jednohlasne sa ku tomuto návrhu pripojili a keď proti nešlachetným nápadom tým verejne a s dôrazom protestujú, vyslovujú spolu, že obrazením a potupením všeobecne milovaného arcipastiera cíti sa obrazeným a potupeným byť celý dekánsky okres nedecký, ba celé duchovenstvo biskupstva spišského.

Prečo ale osvietený pán arcipastier náš vystavený je týmto hrozným a v jejich základe nespravodlivým nápadom? Préto, že ako svedomitý arcipastier, vzdor láskavosti svojej dľa kanoničných zákonov zakročif musel proti niektorým neposlušným kňazom. Z tej príčiny píšu, kričia paskudné a bohaprádzne veci proti nemu a vyhlasujú ho za maďaróna a nepriateľa slovenskej reči a kňazov slovenských.

Že osvietený pán arcipastier náš nenie nepriateľom slovenskej reči, to dokázal tým, že sa reč túto naučil. Veď pred rokom u nás po tri dni nie z písma, lež naspamäť pekne po slovensky kázal, keď v našich obciach udeloval sviatosť birmovania. Pýtam sa každého nepredpojatého človeka, či by náš pán biskup kázal po slovensky, keby reč túto nenávidel? Aj to dokázal osvietený pán arcipastier náš, že nerobí rozdielu medzi neslovenským a slovenským kňazstvom. Veď v povýš spomenutý čas bolo nás asi desať, takrečeno všetci rodení Slováci, okolo neho a on ku nám najláskavejšie a najdobrotivejšie sa choval. Nuž či o takomto svedomitom arcipastierovi možno niečo neslušného s dobrým svedomím písať a hovoriť?

Ako však osvietený arcipastier náš nerobí rozdielu medzi svojim kňazstvom, tak ho nerobí ani medzi veriacimi svojimi. Tie hrozné nápady proti nemu majú

byť snád znakom podlžnej povdačnosti, úcty a poslušnosti za tie tisíce a tisíce, ktoré on láskavým a štedrým srdcom už udelil a jednotajne udeľuje?

Pravdomluvný.

***

Bobrov (oravská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Chcem tu v krátkosti opísať čitateľom «Kresťana», ako sa u nás v Bobrove a po celej Orave za tú našu slovenčinku *bojuje do očí a za chrbtom*, slovom a skutkom. Potára sa všeličo slovami, uvarí sa hocijako ústami a ináč sa činí.

Pred pár dňami bol som v Lipnici, navštívil som môjho známeho, samosebou sa rozumie, že tuhého bojovníka pána Skyčáka. Shovárame sa o všeličom. I naraz vidím za rámom na stene červenú karotku. Ja som si myslel, že je to ružencová karotka i pýtal som sa ho: «A ktorú desiatku že máte teraz?» A on mi povie: «To je ešte od volby, keď nás verbovali k tým Skyčákovcom». Prezerám karotku po poľsky tlačenú. Všetko poľské nesrozumiteľné slová: Volo vengly i scany, lagode dač nimos, stavios niek vygnos atď. No, ktorý čistý Slovák tomu rozumie? Tak hľa sa u nás poľskou rečou slovenčí!

Ale v Lipnici som aj inšie počul. Onedlho idu Lipničania dvoch alebo troch viceablegátov voliť, lebo že ich na to pýtal a vyzval p. Skyčák. On tých 2—3. so sebou do Pešte pôjme a na cestu že sa im dá z obecnej kassy po šesť korún. Lipničania nevedia, koho majú vyvoliť, lebo dľa žiadosti a rady pána Skyčáka tí viceablegáti majú i po maďarsky vedieť. Lipničania teraz hrdo chodia, nadutí od vysokého vyznačenia, že z pomedzi nich dvaja alebo traja budú viceablegátmi. Pán Skyčák sa im aspoň tou cestou chce odplatiť a povdačiť za to, že ho len Lipničania vyvolili. Nevie, čo na to povedia Námestovci, Rabčania, Rabčičania? Kedy že i tých dačím vyznačí? Akú pamiatku dostanú?

Čudujem sa ľudia, že prečo pán Skyčák chodí do Brezy a čo tam hľadá. Iste sa už obáva o svoj okres. Dobrú noc vám vinšujú — pane! — hore. Slnko radosti už zapadá. Zem sa kýbe pod vami. Nohy vám už slabnú. Sily opúšťajú, dôvera klesá, hľa, tak sa pýcha dáva uponižiť a ľud ju i sám uponiží!

Slovák od počiatku.

***

Hollólmnica (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

V Hollólmnici vyvolili nedávno žida za notára, volá sa teraz Gergely a predtým Goldmann. Ľudia ne-
dbali ani o vieru, ani o doterajší — nie veľmi ho od-

porúčajúci — život toho krivonosa, lež išli za pijatiku a za márný groš, dali sa zakúpiť sťa nerozumné a bezdušné hoviadka.

Štyri obce patria k tomu notárskemu okresu. Hollólmnica, Jurske, Hodermark a Majerka a v tých štyroch obciach sa — žiaľbohu — len štyria výborníci našli, čo za kresťana boli: dvaja katolícki kňazi, a síce z Hodermarku a z Majerkov, evanjelický učiteľ z Majerkov a jeden gazda tejže obce. Taký ľud, ktorý sa pre žranicu a pár mizerných korún samovoľne vrhne do siete svojich najväčších nepriateľov, nezaslúži, aby ho dakto ľutoval alebo mu pomáhal, keď sa potom žaluje, že krivonos ho drie a surovo s ním zachádza. Však ten polutovania hodný ľud iste obanuje, že tak slepo poslúchal židov, ktorým k pomoci prispel večný židovsko-liberálny korteš, hlavný forsner Riesz z Podolinca. Volba je ináč pre zakupovanie vótov a viac úradných nezákonností už napadnutá a my očakávame, že bude aj zrušená.

Kresťan.

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvetý. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Otázky, ale i odpovede.

Chceš poslať milodar na milostivý kostol levočský? Napiš adresu: *A róm. kath. Plébánia Hivatalnak. Lőcse. Szepes megye.* — Pošli toľko, koľko môžeš. Pošli vtedy, kedy máš.

Chceš vstúpiť do ingolštadtského Omšového spolku? Piš na adresu: *Redakcia Kráľovnej Svätého Ružena. Jablonka. Árva megye.* — Pritom pošli 4 koruny a 54 halierov s tým doložením, že zároveň vstupuješ do spolku Omšového.

Chceš si zaobstarat novinky «Posol Božského Srdca Ježišovho»? — Piš na adresu: *Redakcia Posla Božského Srdca Ježišovho. Nagyszombat. Pozsony megye* — Pripoj k tomu 1 korunu 60 halierov. Za tým o pár dní budeš mať čo čítať pekného. Pošlú ti — ak chceš — čísla i od januára. Keď budeš čítať, to čítaj pomaly, múdre, srozumiteľne. A budeš mať z toho veľký ošoh. Máš moc času na daromnikovania? Vezmi «Posla» a čítaj a tak lenivosti vyhybuj.

Chceš-li si zaobstarat novinky mesačné «Kráľovna Svätého Ruženca»? — Piš na adresu: *Redakcia Kráľovnej Svätého Ruženca. Jablonka. Árva megye.* — Pripoj 1 korunu i 60 halerov. A v krátkom čase hneď zavíta ku tebe. Budeš sa mať s čím zabávať. Nebude škoda toho času, ktorý na jej čítanie vynaložíš. Dostaneš čísla počnúc od prvého. I staré ročníky sú tam k dostaniu. Staré ročníky si zaobstaraj tak «Kráľovnej Sv. Ruženca», jak i «Posla Božského Srdeca Ježišovho». Vezmi a čítaj.

Chceš-li čítať politický časopis? — Tu máš «Kreštan»-a. Predplať si naň. Adresu máš tu v ňom na prvej strane: *Kreštan. Budapest. IV. Ferencz József-rakpart 27.* — A pošli lebo sám na rok 4 koruny, na pol roka 2 koruny, na 3 mesiace 1 korunu i 20 halierov. Ak sám nevládeš, nahovor druhých a viacerí spolu dovedna sa složte. «Kreštan»-a rozširuj a tak dobrý skutok konáš!

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 16. októbra.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 14'55—15'60, peštianska K 1'415—15'10, stolno-belehradská Kor. 14'00—15'05, banátska K 14'30—14'65. — *Raž:* K 12'45—12'85. — *Jačmeň:* na krm K 12'80—13'40. — *Ovos:* prvotriedny 14'40—14'80, druhotriedny 14'10—14'40. — *Kukurica:* K 13'10—13'25. — *Repica:* K 30'50—31'50. — *Proso:* K 10'80—11'—.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K ₁	26'20	25'20	24'20	22'40	21'20	20'00	19'00
		č.	7	7½	8		
		K	17'00	15'40	11'80		

Drobné otruby: K 9'00, hrubé K 9'60.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 96'00 do 116'00 za 100 kilogr.; ďateľina K 92—120.

Zemiaky: ružové K 3'40—3'80, žlté K 3'80—4'20 za 100 kilogr.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 22'00—23'—, tarkavá K 16'00—17'— — *Hrach* čistený: K 24'00 do 42'00. — *Šošovica*, veľká čistá: K 70'00—80'00. — *Koňopné semä:* K 22'00—23'00. — *Lanové semä:* prima K 18'00—19'00. — *Rasca* (krmín): 76'00—78'00. — *Mak:* K 75'00—78'00. — *Ladník:* K 00'00—00'00. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 73'00 do 75'50, kockový K 74'50—75'00, žltý K 72'50—73'00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 38'00, fiumánsky White-Star (***) K 40'00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 24'00—25'00, slavonský K 38'50 do 39'50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 28'50—30'00, srbské (100 kusové) K 26'00.

Sviňská masť: budapeštianska K 140'00—141'00.

Slanina: vidiecka K ————, mestská 4 kusová K 110'00—111'00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K 144'00 do 145'00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 38'50—39'00.

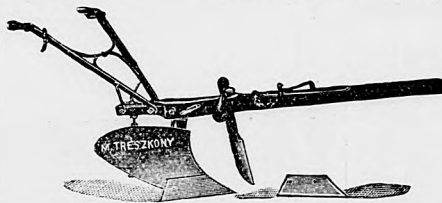
Vajcia: prima uhorské K 93—95, podľešie K 86 do 88 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'30—2'50, k vareniu K 1'50—1'60, syr 15—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1'60 do 1'65 za kilogram; kurence k smaženiu K 2'00—2'20, kurence k pečeniu K 1'40—2'60, sliepky na polievku K 3'20—4'00 za jeden pár.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznanie hospodárske stroje

ako: mláťačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitcsé).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

TELEGRAM!

Sukne polovlnené po ... 70—75 kr. a vyše.
Sukne grisetové vyšivané po ... 1 zl. 20 kr. a «
Sukne satenové tlačené modne po ... 93 kr. a «
Sukne kanafasové modne po ... 1 zl. 10 kr. a «
Sukne atlasové modne po ... 1 zl. 5 kr. a «
Sukne glotové, prádlo biele i delnicke, zástery všetkých druhov, obrusy, supravky, plátina, atd., všetko v rozličných farbách a modných vzorkách vyrába a dobierkou ľavne zasiela :

tkalcovna A. Jelínka v Jimramovė.

Vzorky zdarma a franko.

Podporujte malopriemysel! a len čistu ručnú prácu!

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh

Účinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová fľaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor. Biele ako snáh

mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolené jesti sa poštové útraty vynahrada. Benedikt Sachsels, Lobes 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. Vždycki K dostaniu u. 812 **Aloja Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každmedarmo

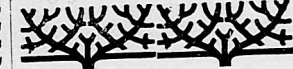
Bruyère drevené fajky.

Fabrikát provnej jakovosti z nepustného opravdového drevu.

Prijemné a suché laženie preto čistoty a chutnávosti ohľadom paru nemá.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, píпка s rohovým koncom a s hodobným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Táže fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère drevu K 1.60 — Največší výber veci k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenniku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela. Rozposiela dom vývozný **HANS KONRÁD** Brüx č. 670. Čechy.

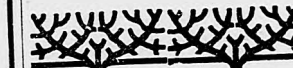

Oznamy prijíma ::

:: :: administracia

„Krest'an“

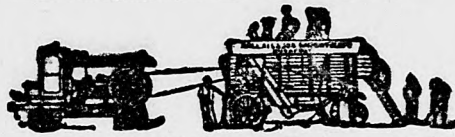
Budapest, Szentkirályi-u. 28.

!!! Vyznačenie prvej odmeny !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlat'bu! — Cennik na žiadost' franko.

Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojnika. Cielom rozširienia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzinmotore k vystrojeniu mlynov a priemyselnych podnikov taktiez

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje

s dvojin vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samoučinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobitná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtare, mlatidla, sejestroje atd'.

O nedostížnej viteinsti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona **Jozefa Kemény: Maros-Németi** (Erdély), u p. **Jána Nagy, Beleg.**

Najistejší laony obchod. Najistejší laony obchod.

Pravé Solingen britvy.

Za každú nás kúpenú britvu prevzeme úplnú záruku, bo všetky shotovené zú z najlepšej angelickej ocele.

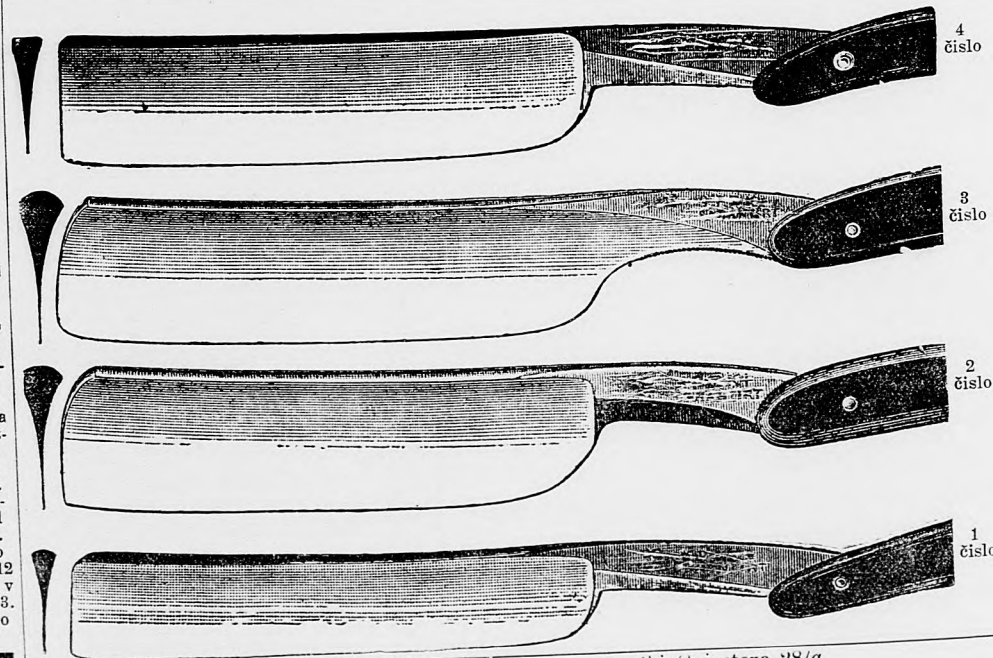
Č. 85. Dobrá britva fajnovu polirovaná, hlbokv brúsená, na vlas ostrá s čiernou rúčkou	K 1-50
Č. 10. Veľmi dobrá britva najfajnej polirovaná, na 1/4 hlboko brúsená s čiernou rúčkou	2-
Č. 2. Táistá britva, ako Č. 10, lež 1/2 hlboko brúsená	2-40
Č. 109. Najfajnejšia britva, zvláste dobrý dôrob na 3/4 hlboko brúsená s čiernou rúčkou na vlas ostrá	2-80
Č. 110. Zvláste fajnová britva mimoriadne výborného dôrobu, na 1/2 hlboko brúsená s čiernou rúčkou, na vlas ostrá	3-50
Č. 110. S rúčkou z pravej kosti slonovej, na 1/4 hlboko brúsená na vlas ostrá, zvlásteny dôrob	4-50

Rozposiela s poštovou dobierkou **HANUS KONRAD.**
Vývozný dom **BRÜX 669.** (Čechy.)

Obširný cenník s viacej než 3000 obrazmi zdarma a franko.

5 rokov zárukou zasielam z najraffinovanejšej dielne :: mant. ocele zhotovené britvy. ::

Atresa objednania: **JOZEF SOHR** Somogy-Szill. 21. číslo.

Prosim o jedno objednanie na prábu a uspech nevyšlane. Levné ceny: 1. číslo 1 zl. 40 kr. 2. číslo 1 zl. 60 kr. 3. číslo 2 zl. 4. číslo 2 zl. 40 kr. Pri objednaní 5 kusov zaisielka franko. Ku každej britve pekná schránka darom. Obširný cenník v každej reči.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.